

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
22 maart 2023 (mondelinge uitspraak 16 maart 2023)

Klager: Dhr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX te Venlo.

Klager wordt ondersteund door dhr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Dhr. XXXXXX, psychiater

Zitting: 16 maart 2023 te Venlo

Klachtennummer: 23.019

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Gedwongen opname en beperken bewegingsvrijheid
2. medicatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klachten ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 6 maart 2023 heeft de commissie de klachten van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 7 maart 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 14 maart 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 19 maart 2023. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 9 maart 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 19 maart 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXX. Klager is gediagnosticeerd met een schizofreniespectrumstoornis, waar hij het zelf duidelijk niet mee eens is. Klager geeft aan dat hij achtervolgd wordt oor een bende en hij spreekt over een samenwerkingsverband tussen meerdere diensten vanuit de overheid, door wie hij beïnvloed wordt middels elektroshocks en elektromagnetische golven. Klager is in hongerstaking gegaan uit protest tegen de beslissingen rondom de opname en medicatie.

Op 22 februari 2023 is door de burgemeester besloten tot op opleggen van een crisismaatregel. Op 24 februari 2023 heeft de rechter besloten tot een voorzetting van de crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; opname in de accommodatie, beperken van de bewegingsvrijheid en toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 24 februari en 6 maart 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Diezelfde dagen worden de beslissingsbrieven aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de voortgezette crisismaatregel. Op deze zelfde dagen heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Er is inmiddels een zorgmachtiging aangevraagd. De datum voor de zitting is nog niet bekend.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het beter gaat. Klager wil zijn excuses aanbieden want hij heeft de hele nacht niet geslapen. Klager is sinds de opname in hongerstaking voor de duur van 3 weken. Sinds gisteren is hij weer begonnen met eten. Nu gaat het dus beter.

Gevraagd naar de opname in de accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid antwoordt klager dat hij niet begrijpt waarom hij is opgenomen. Klager geeft aan dat er autisme in zijn familie voorkomt maar geen schizofrenie. De reden dat klager is opgenomen heeft te maken met dat er verschillende mensen bij de burens aan het praten waren. Klager heeft daarom zeker tien keer de politie gebeld en heeft ook zijn beklag gedaan bij het politiebureau, enkele malen. Klager geeft aan dat ze niet naar hem luisteren en dat hij niet serieus wordt genomen. Daarnaast heeft klager last van te hoge voltages in zijn huis. Normaal is dit volgens klager 230 maar toen hij in zijn huis was, ging dit omhoog tot 290 volt. Klager geeft tevens aan dat hij in de gaten wordt gehouden door een groep mensen. Ze hadden allen dezelfde jas en schoenen aan. Nu klager is opgenomen ziet hij deze mensen niet meer en is ook het aantal volt in zijn omgeving weer normaal.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klager dat hij de medicatie wel neemt, maar niet uit vrije wil. Klager geeft aan dat mensen niet als experiment mogen worden gebruikt en dat er

internationale regelgeving is die zegt dat hij dit niet hoeft te accepteren. Klager wil een second opinion. Hij vertrouwt niemand in de GGZ.

Gevraagd naar de toekomst antwoordt klager dat hij alleen met zijn zoon in Nederland woont. Hij wil graag naar zijn eigen huis. Hij en zijn zoon hebben alleen elkaar.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij alles heeft kunnen zeggen.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klager aangeeft dat hij geen psychische problemen heeft op dit moment en dat er geen sprake is van ernstig nadeel.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar een reactie op het verhaal van klager antwoordt aangeklaagde dat het gedrag van klager voortkomt uit een psychische stoornis. Klager geeft aan achterna te worden gezeten en opgejaagd om onbekende redenen. Dit neemt veel tijd van klager in beslag en klager geeft aan hier bewijs van te hebben. Aangeklaagde geeft aan dat antipsychotica kan helpen en dat dit beter is dan gedragstherapie. Een minder ingrijpende mogelijkheid is op dit moment niet voorhanden. Ook is geprobeerd via de huisarts bemoeizorg op te starten maar dit is niet gelukt waardoor opname noodzakelijk was. Op dit moment wordt samen met klager gekeken naar de mogelijkheden voor verlof. Ondertussen is er een zorgmachtiging aangevraagd. De datum voor de zitting is nog niet bekend.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 24 februari 2023 toegewezen voortgezette crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden

van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 24 februari en 6 maart 2023 blijkt dat klager lijdt aan uitgebreide en systematische achtervolgingswanen en querulatie. Hier hangen agressie naar derden, uitputting en acute verwaarlozing en teloorgang mee samen.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 24 februari en 6 maart 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager afschriften van de beslissingen gegeven en hem op 24 februari en 6 maart 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. (verplichte zorg middel de gedwongen opname in een accommodatie en beperking van de bewegingsvrijheid)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder opname in een accommodatie gedurende een langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot het ernstig nadeel van een toename van psychotische symptomen, passend bij zijn ziektebeeld. Klager vertoont agressief gedrag richting derden en put zichzelf uit waarbij er tevens sprake is van acute verwaarlozing. Daarnaast is er sprake van maatschappelijke teloorgang.

De commissie is van oordeel dat de opname in de accommodatie minder ingrijpend is dan het risico van de voorgenoemde ernstige nadelen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de opname in de accommodatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Door de opname in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid is het voorgenoemde acute gevaar afgewend.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvggz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard dat hij geen hulp nodig heeft en dat hij onterecht opgenomen is.

De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende is te bewegen tot een samenwerking. Klager toont geen ziekte- inzicht of ziektebesef.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 Wvvggz inhoudelijk **ongegrond**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 2 (verplichte zorg middels toedienen medicatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvggz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klager is gediagnostiseerd met een psychische stoornis. Bekend is dat de voorgeschreven medicatie een positief effect kan hebben bij een dergelijke stoornis zoals bij klager. Daarnaast is gebleken dat bij opname klagers gedrag agressie jegens derden veroorzaakt en dat zijn toestandsbeeld nog niet voldoende gestabiliseerd is waardoor het risico op agressie en maatschappelijke teloorgang als verhoogd wordt ingeschat.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. In de afgelopen periode is gebleken dat het psychisch toestandsbeeld van klager zonder inname van effectieve antipsychotica niet wezenlijk verbetert. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat

toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een stoornis zoals deze bij klager is gediagnostiseerd. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klager op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen medicijnen/antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Klager ontkent dat er sprake is van een stoornis en wil geen medicatie tot zich nemen, behalve wanneer hij hiertoe wordt gedwongen. De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1.: **ongegrond**

Klachtonderdeel 2.: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, voorzitter,

Dhr. XXXXXX, psychiater,
Dhr. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Dhr. XXXXXX, klager*
- *Mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Mw. XXXXXX, advocaat,*
- *Dhr. XXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*